

Pižmarji

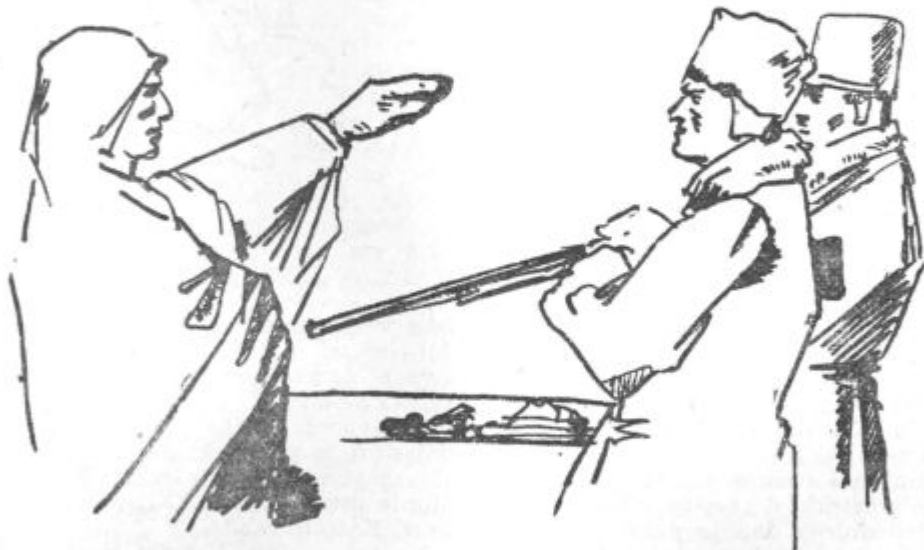
(Iz knjige »ZADNJI PRERIJSKIH LOVCEV«, ki jo je napisal Zane Grey)

»Sedaj še teleta, Rea!« je zaklical Jones. »Nato se vrneva domov.«

»Nič kaj rad ne govorim s tem rdečkožcem,« je odvrnil Rea. »Ravno tako se bo obnašal, ko drugi. Seveda ni povsem razumljivo, da bi naju tu zapustil. Daleč od svojega plemena je in ima s seboj samo staro mušketo.«

Rea. »Prekleti Indijanec pravi: Žena nič palic. Zapustiti naju hoče. Kaj pravite k temu? Njegova žena nima drv. Jackoway brez drv, mi pa smo dva dni oddaljeni od Severnega ledenega morja. Jones, ta prokleti pogan se ne sme vrniti!«

Zankar je hladnokrvno napel peteli-

Nato je Rea zapovedal Indijancu pažnjo in pričel lomiti jezik Velikih Sužnjevin in Rumenih Nožev. Od vse kolobocije je Jones razumel samo nekaj besed. Vedel pa je, da besedi »ageter nehila,« ko jih je Rea večkrat ponovil, pomenita mlade pižmarje.

Vodnik je strmel v Rea. Hipoma je razumel, kaj hoče. Močno je zmajal z glavo ter prestrašeno in presenečeno pogledal Jonesa. Počasi je vstal, pogledal proti severu, dvignil roko in obstal negiben kot steber. Nato je začel pomenljivo zlagati odeje in pasti na svoje sani. Njegovi psi so bili že vpreženi.

»Jackoway ditchen hula,« je rekel in pokazal na jug.

»Jackoway ditchen hula,« je ponovil

na na puški. Divjak, ki je dobro videl in razumel to kretnjo, ni niti trenil z očesom. Okrenil je prsi proti Rei in ničesar v njegovem vedenju ni izdajalo, da pripada strahopetnemu plemenu.

»Ljubi Bog, Rea, saj ne mislite moža ubiti!« je zakričal Jones in mu zbil puško v vis.

»Rad bi vedel, zakaj ne?« je vprašal Rea, kakor bi odločal o usodi nevarne zveri. »Mislim, da se bo nama slaba godila, če mu pustiva prosto pot.«

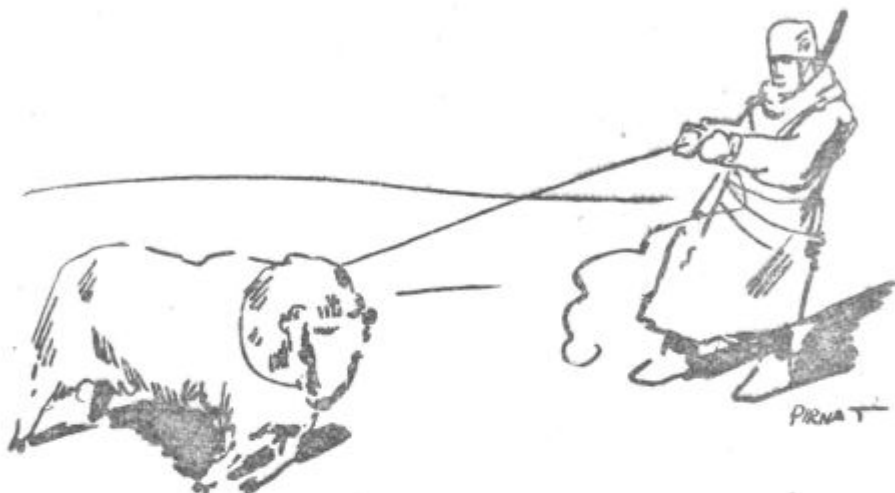
»Pustite ga, naj gre,« je rekel Jones. »Zdaj sva na pravem kraju. Imava pse in meso. Ulovila bova še teleta in doseževa jezero morda še prej ko on...«

»Morda,« je zagodrnjal Rea.

Nikake neodločnosti ni bilo videti v Indijančevem obnašanju. Iz prijaznega

vodnika se je mahoma izpremenil v grdogledega, čemernega divjaka. Zavrnil je ponujeno pižmarjevo meso, pokazal na jug in pogledal bela lovca tako, kakor bi jima zapovedal, naj gresta z njim. Oba sta odkimala. Divjak se je bobneče udaril po prsih, pokazal s kazalcem v bele severne daljave in vzdiknil s tužnim glasom:

»Naza! Naza! Naza!«

Nato je skočil na sani in udaril po psih, da so začeli teči. Izginil je za gričem, ne da bi se ozrl.

Oba lovca na pižmarje sta dolgo tiho sedela. Končno je Rea stresel kuštrave kodre in zarjul:

»Ho! Ho! Jackoway brez drv! Jackoway brez drv! Jackoway brez drv!«

Naslednjega dne je našel Jones severno od taborišča široko sled, v kateri so bili tudi mnogoštevilni majhni odtisi. Hitro je stekel nazaj po Reo in pse. Ponoči je šla tod mimo mnogoštevilna čreda pižmarjev. Jones in Rea nista šla po sledi niti ene milje, ko sta že zagledala čredo. Takoj ko so psi napadli pižmarje, so ti splezali na visok grič in se postavili sovražniku v bran.

»Teleta, teleta, teleta!« je kričal Jones.

»Stojte! Stojte! To je velika čreda, ki se bo borila.«

K sreči se je čreda razdelila na dva dela. Enega izmed teh so psi pognali navzdol po griču ter ga stisnili pod pobočje, obrnjeno od vetra. Lovca sta ta del zasledila, stekla proti njemu in našla troje samic in pet prestrašenih telet, ki so stala proti zametu in zapičila svoje majhne rdeče oči v lajajoče pse.

Vloviti teleta je bilo za moža s tolikimi spretnostmi, kakor je bil Jones, prav lahko. Samice so se ozirale sem in tja, opazovale pse in popolnoma pozabile na svoje mladiče. S prvim metom lasa se je zadržnila zanka okrog žrtvinega vratu. Jones jo je potegnil po snegu in ji smeje zvezal kosmate noge. V krajšem času, kakor bi ga potreboval, da bi vlovil enega samega mladega bivola

in z veliko manjšim trudom je obvladal vse tri mlade pižmarje. To junštvo je oznanil z zmagovitim indijanskim krikom.

»Imava jih, Buff,« je vpil Rea. »Sedaj sledi še peklenski del podjetja, da jih spraviva domov. Po sanke grem. Morda ustrelite še najboljšo izmed teh krav. Kožo bi rabil.«

Na nobeno izmed divjih živali — in so bile te živali vseh vrst iz zapadnega dela Severne Amerike — ni bil tako ponosen ko na te male pižmarje. Da, celo tako strastna je bila njegova želja, uloviti nekatere teh redkih in nepristopnih sesalcev, da je videl v tem dejanju izpolnjeno svojo življenjsko nalogo. Še nikdar ni bil tako vesel, ko tisto uro zvečer, ko so pižmarji, ne da bi se ga posebno bali, pričeli izpod snega brskati lišaj. Našli so ga ter ga povžili. S tem je bila za Jonesa rešena najtežja naloga. Komaj si je upal zamisliti, kako jih bo prehranil. Sedaj pa so si kar sami poiskali hrano pod zamrznjenim snegom.

»Poglejte jih, Real Poglejte jih, Real!« je venomer ponavljal. »Hrano si iščejo.«

(Dalje prihodnjič)

Kako nastane film

Ali ste že kdaj videli, kakšen je ti-
sti film, ki nam na platnu pričara sli-
ke, da se gibljejo, govore in pojejo?
Kakšen je? Dolg, prozoren trak in na
njem mnogo majhnih slik, ki se druga
od druge skoraj ne razlikujejo ali pa
le za malenkost. Ob strani ima ta trak
polno krajših in daljših, svetlejših in
temnejših črt, iz katerih nastane potem
glas. Ob obeh straneh ima filmski trak
majhne luknjice, ki jih potrebuje, da
se v aparatu, ki ga povečanega prene-
se na filmsko platno, enakomerno gib-
lje.

Kako pa nastane film? Vsa igra, vse
dejanje?

Pot od začetka filma pa do trenutka,
ko ga gledate na platnu, je zelo dolga
in naporna. Veliko število ljudi mora
sodelovati pri ustvarjanju filma.

Posamezni ljudje se filmanja le ma-
lokraj lotijo; po vseh večjih državah
imajo velike filmske družbe, ki izde-
lujejo filme. Te družbe imajo zgraje-
ne ogromne delavnice za filmanje —
ateljeje imenovane. Tu izdelajo veči-
no prizorov vsakega filma, ostale pa
posnamejo v prirodi.

Kdo ustvari vsebino filma? Malo-
kdaj posamezen človek. Le včasih iz-
delajo filme po knjigah, ki so dosegle
v svetu velike uspehe, toda tam navad-
no vsebino in razplet dejanja tako ze-
lo izpremenijo, da pogosto pisatelj knji-
ge svojega dela sam ne more spoznati.
Vsaka družba, ki izdeluje filme, ima
svoje posebne pisarne, kjer morajo
uradniki in strokovnjaki prebirati vsa
znana dela iz svetovne književnosti,
nova in stara, vse znane igre in sploh
vsako knjigo, ki je po svetu doživela
uspehe. Prebirati pa morajo tudi vse
osnutke za filme, ki jih pošiljajo znani
in neznani pisci z vseh delov sveta na
vpogled, ali bi bili morda po svoji vse-
bini uporabni za filmanje. Taki pri-
spevki, ki jih imenujejo ekspozije, so
navadno kratki izvlečki iz vsebine in
smejo obsegati največ dve do tri s
strojem pisane strani.

Večina prispevkov odpade, ker niso
uporabni, redke pa filmska družba
sprejme. Za sprejete osnutke filmov
prejme pisec plačilo, ki je časih prav
veliko, saj znaša pri nekaterih druž-
bah po 100.000 dinarjev ali pa več za
vsak osnutek. Če družba zasnuje

sprejme, seveda še ni rečeno, da bo
tudi po njem napravila film.

Se bolje plačujejo družbe pravice za
filmanje raznih knjig in gledaliških
iger.

Ko je torej zasnutek sprejet in je
sklenjeno, da bodo po njem napravili
film, ga dobi v roko pisec scenarijev,
— človek, ki iz njega napravi filmsko
dejanje, z raznimi prizori in pogovori.
Ta pisec mora stopiti v zvezo z režiser-
jem. Režiser je mož, ki bo vodil izde-
lovanje filma, izbiral igralce, in ki bo
po svojih zamislih izvedel vsak prizor.
Režiser in pisec scenarija sestavita zdaj
ogrodje igre. V tem ogrodju — scena-
riju — je zapisana vsaka izgovorjena
beseda, vsak gib igralca, vsaka naj-
manjša izprememba. Ko je vse to na-
pisano, se začne šele pravo snemanje
filma.

Snemanje se vrši po večini v poseb-
nih delavnicah — ateljejih. To so ogro-
mne dvorane z vsemi potrebnimi pri-
pravami za filmanje. Filmski aparat, ki
je po svojem bistvu podoben fotografs-
kemu, opravi tu glavno delo. Ali ve-
ste, kako se fotografira? Vzemite na-
vadno povečalno steklo ali lečo in ga
približajte kosu papirja, pritrjenemu
na steni. Če bo v pravi razdalji, boste
dobili na papirju obrnjeno pomanjša-
no sliko vsega ospredja.

Fotografija ima namen, da to sliko
zadrži. Prestreže jo v fotografskem
aparatu na občutljivo stekleno ploščo
ali pa na tanek trak iz iste snovi, ka-
kor je film. Trak ali plošča morata bi-
ti dalje ali manj časa osvetljena, da
ostane na njih razločna slika. Na soln-
cu je v ta namen dovolj stotinka se-
kunde ali še manj, v zaprtih prostori-
h, kjer ni tako svetlo, pa traja osvet-
litev dalje časa, časih cele sekunde
ali, če je temno, cele minute.

Zakaj vidimo v filmu gibajoče se sli-
ke? Ker se tako hitro vrste druga za
drugo, da posameznih izprememb ne
zaznavamo z očmi, ampak se nam sli-
ke kar prelivajo druga v drugo in do-
bimo tako videz gibanja. Človeško oko
more opaziti samo gibe, ki terjajo več
kakor $\frac{1}{16}$ sekunde. Film pa posname
vsako sekundo 24 slik in jih potem
tudi prav toliko vrže na platno, in
prav zaradi te hitrosti nam ostane
vtis gibanja.

Kakor pa smo rekli, je treba v zaprtih prostorih osvetljevati vsako fotografsko sliko dalje časa kakor na prostem — časih cele sekunde ali cele minute. Zato v ateljejih ne bi bilo mogoče delati filmov, če bi ne imeli tam nadomestila za sonce — velikih žarometov, ki razsvetljujejo ves prostor. Ti žarometi pa seveda ne dajejo samo svetlobe, ampak tudi toploto, kakor opazite pri vsaki električni žarnici, da se segreje, če nekaj časa sveti. Zato vlada v ateljejih huda vročina in je delo v njih zelo naporno, tem bolj, ker morajo biti ateljeji zaprti, da ne pridejo vanje glasovi od zunaj, ki bi jih priprava za posnemanje glasu prav tako sprejela na filmski trak kakor vse drugo. Kaj bi n. pr. rekli gledalci filma, če bi v prizoru, ki se dogaja recimo v srednjem veku, nenadoma zaslišali vmes tudenje tovarniške sirene ali pa sopihanje lokomotive?

Prizori v filmu pa se ne izdelujejo v tistem redu, kakor jih gledamo potem v dvorani. V dokončanem filmu vidimo, da se pogosto menja pozorišče dejanja, pa se potem ista pozorišča čez dolgo spet vrnejo. V filmskem ateljeju napravijo hkratu vse prizore z istim pozoriščem, pravilno po filmu pa jih porazdelje šele pozneje.

Kako je v ateljeju med snemanjem filma? Ogromni atelje se ves blišči v soju žarometov, ki svetijo od vseh strani. Kulise, ki včasih predstavljajo cele ulice ali mesta, so tako živo narčene, da v filmu ne opazimo, da je vse samo umetno. Vidimo na primer v filmu visoko hišo. V ateljeju ima ta hiša samo eno steno, ker druge za film niso potrebne. Z vseh strani opazimo aparate za filmanje. Nekateri vise s stropa in se premikajo kakor dvigalo, drugi so na tleh, na kolesih, tretji ob stenah. Po ateljeju velik nemir. Vse teka naokoli. Tu je treba še popraviti to, tam spremeniti drugo. Naposled je vse v redu in tedaj nastane po danem znaku mir, da bi slišali muho, ki bi po ateljeju brenčala.

Žarometi se upro v smer, kjer bodo posneli prizor za film, vsi aparati za filmanje upro tja svoje leče. Nekaj minut govorjenja, nekaj kretenj in prizor je končan. Spet se oglasi hrup, delavci odnašajo kulise in jih nadomeščajo z drugimi, malo nato pa v drugem delu ateljeja posnamejo še drugi prizor, za katerega je bilo med izde-

lovanjem prešnjega prizora pripravljeno pozorišče.

Tako se dela v peklenski vročini ves dan, kajti delo v ateljejih je drago in treba je izrabiti vsako minuto. Filmski igralec biti ni tako prijeten poklic, kakor bi si morda mislili tisti, ki gledajo film v kinu. Zato tudi le malo igralcev dolgo vzdrži v njem.

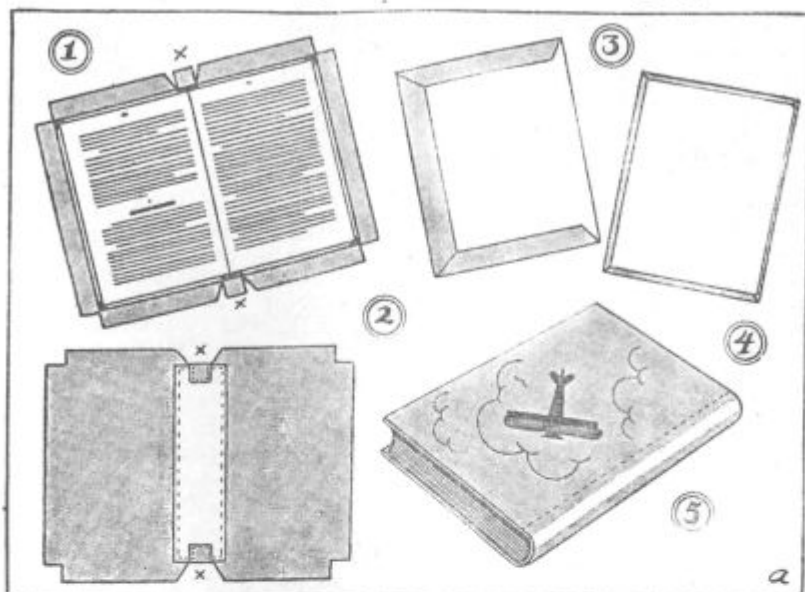
Zelo znani igralci napravijo le po enega ali dva filma na leto, in še pri tem zelo trpi njihovo zdravje.

Prijetnejše je izdelovanje prizorov na prostem. Zlasti takrat, kadar se vrše prizori kje daleč v svetu, kamor se je treba voziti dolge dneve in tedne. Saj se nekateri filmi, ki jih vidite v kinu, odigravajo v Afriki, Ameriki in bog ve kje vse. Večino prizorov zanje res napravijo v ateljejih, so pa nekateri, ki jih je treba res posneti tam, kjer se odigravajo. Zlasti velja to za poučne filme, ki se gode v malo znanih krajih, po džunglah in po otokih Tihega morja. Igralec v takem filmu vidi toliko sveta, da mu mora biti delo užitek. Časih delajo take filme v tujini dolge mesece in celo leta; igralcu, ki sodeluje pri njih, bi lahko potovanje upravičeno zavidali.

In kaj se zgodi, ko so vsi prizori za film posneti? Filmski trak dobi v roke oddelke za razvijanje filma. Kakor vsako fotografijo, je treba razviti tudi film. Najprej dobimo negativen trak. To se pravi trak, ki je v obratnih barvah, kakor mora biti slika. Kar je v resnici temno, je na traku svetlo, kar je v resnici svetlo, je na traku temno. Ko je ta trak narejen, ga kopirajo ali pa po domače rečeno obrnejo, kakor obrnemo fotografijo s plošče na papir. Zdaj pa pride še zelo važno delo. Vsak dogotovljen film je v kinu povprečno po 2000 metrov dolg, v ateljejih pa porabijo toliko filmskega traku, da bi ga bilo za desetkrat daljši film dovolj. Zdaj mora režiser izbrati najboljše in najznačilnejše posnetke in iz njih potem zlepijo pravi film, ki se bo igral v kinu.

Ko ga prvič odigrajo, odstranijo še razne napake v njem, ki so morda ušle pazljivosti strokovnjakov, potem pa razrežejo še negativni film in ga prav tako zlepijo. Po njem potem začno delati kopije filmov, nove prave filme, kakor delamo po fotografski plošči prave slike. Teh kopij lahko napravijo poljubno število. (Dalje prihodnja.)

Prenovljenje starih knjig

Da se platnice pri knjigah ne zamažejo in ne pokvari, jih ovijamo s papirjem. Lahko pa bi jih prav tako hitro, toda mnogo bolj trpežno ovili tudi z blagom. Uporabno ni za to samo platno, temveč vsako drugo nekoliko boljše blago.

Delo je zelo preprosto. 1. obrazec na naši sliki vam kaže, kako je treba blago pred ovijanjem prirezati. Ko ste položili nanj knjigo, ga obstrižite tako, da ostane okrog in okrog 3 do 4 cm širok rob. Ob oglih in ob koncih hrbtišča napravite majhne zareze (na sliki označene s križci), hrbtišče pa ojačite še s posebnim vstavkom iz močnejšega blaga. Ta vstavek je treba na ovitek prišiti s čim bolj enakomernimi vbodi, kajti šivi so z zunanje strani vidni. Jezika, ki sta nastala zaradi zareza ob koncih hrbtišča, zapognete navznotraj in jih prišijete na vstavek. 2. obrazec kaže pravilno prirezan in izgotovljen ovitek. Šele sedaj pridete k pravi vezavi knjige. Knjigo položite kolikor mogoče natančno na ovitek, robove pa zapognete in prilepite na notranjo stran platnic. 3. obrazec kaže platnice po zalepljenju. Kakor vidite, so robovi ob oglih prirezani poševno, tako da se ne prekrivajo, ampak samo stikajo. Za lepljenje uporabljajte dober in močan klej, a ne mažite z njim preveč na debelo. Ko sta oblepljeni

obe platnici, knjigo zaprite in jo vložite v stiskalnico ali pa obtežite s primerno težkimi predmeti. V stiskalnici naj ostane, dokler se klej popolnoma ne posuši. Da preprečite cefedranje blaga, deloma pa tudi zaradi lepše oblike, oblepite notranjo stran vsake platnice še s papirjem, ki mora biti nekaj milimetrov manjši od platnic. (obrazec 4.)

5. obrazec kaže dovršeno knjigo. Na pročelju ovitka je videti celo sliko, ki je bila vtkana v blago, preden ste začeli lepiti. Aplikacije, ki jih pritrdite na ovojno blago kratkomalo s klejem izdelate lahko seveda tudi nazadnje.

Levec Peter — dijak:

Ob četrtri obletnici

Velo listje že četrtrič z drevja pada,
odkar zapustil nas je ljubljeni vladar.
Aleksander, naše upanje in nada,
življenje dal je rodni grudi na oltar.

Zločinska roka našo domovino
oropala je skrbnega očeta
na poti do zaveznice v tujino,
da nam pripravil bi srečnejša leta.

Duh junaštva Tvojega nam veje
iz Oplenca čez gore, planjave,
v naša srca domoljubje seje.
Sinovi vredni čemo biti Slaye.

Jutrovčki pišejo

Dragi stric Matic! Kakor si nam obvestil novi natečaj, Ti bom kratko opisala o živalih. Mi moramo živali posebno negovati in oskrbovati, kajti človek, ki ne oskrbuje živali, je boljše, da je nima pri hiši. Živali so človeku zvesti, posebno pes. Tisti psi, ki so pripeti, so zelo ubogi, posebno tam, kjer ne dobijo dovolj hrane. Sami si pa ne morejo pomagati, ker so priklenjeni. Imamo pa tudi konje, ki jih nekateri ljudje tako trpinčijo, posebno pri vožnji. Jaz mislim, da mi boš poslal lepo knjigo. Prav prisrčno Te pozdravlja

Čmer Ljudmila, uč. I. real. gimn. v Celju, Škofja vas št. 5

Dragi stric Matic. Danes se prvič oglašam v tvojem kotičku. Bila bi ti že prej kaj pisala, pa sem se bala tvojega požrešnega koša. Rada bi ti nekaj napisala o našem prašičku. Naš prašiček je bel, samo repek ima črn. Kadar mu prineseva z mamo jesti, vedno gode. Ko se naje, ga jaz spustim na dvorišče. Naš prašiček je tako močan, da bi prevrnil samega strica Matica. Pa kmalu bo prišel čas, ko bomo prašička zaklali. Takrat bomo povabili tudi strica Matica na kolino. Oprosti moji grdi pisavi, in če sem se ti kaj zamerila. Te prav prisrčno pozdravlja

Milica Špes, uč. IV.a razr. ljudske šole v Vojniku pri Celju.

Dragi stric Matic! Tudi jaz se hočem udeležiti natečaja v »Mladem Jutru«. Vsako nedeljo z veseljem čitam »Mlado Jutro«, ki bi rad videl, da bi bilo obširneje in bi prinašalo še več lepih povesti in pesmic. Poizkusiti hočem, če mi bo sreča mila, da bi bil izžreban in obdarovan s kako lepo knjižico. Odgovor na prvo vprašanje novega natečaja je: Mala antanta ima 49 milijonov in Balkanska zveza pa 62 milijonov prebivalcev. Kakor pa nam je gospodična učiteljica v šoli pripovedovala, bo morala Češkoslovaška odstopiti precej ozemlja Nemčiji ter se bo s tem prebivalstvo Male antante zmanjšalo. Prav prisrčno Te pozdravlja

Jerman Julijan, uč. IV.a r. os. šole v Domžalah

Slovenska čitanka pripoveduje. Na stari polici v podstrešju so ležale šolske knjige. Pripovedovale so si svoje življenje. Vse so že povedale svojo življenjsko zgodbo, samo čitanka še ni izpregovorila. Vrsta je prišla nanjo in začela je pripovedovati.

»Drage prijateljice! Kakor ve, tako sem tudi jaz začela življenje v tiskarni, duhovni materi vseh knjig. Iz pustega ležanja v skladišču me je zapeljal tovarni avtomobil v knjigarno. Veliko je bilo moje veselje, ko sem se znašla v pisani družbi novih sestic. Lep gospod me je nato postavil v izložbo, kjer sem opazovala ulični vrvež. Raz stojala sem zrla na obraze, hrepeneče po znanju. Marsikak dijak je štel denar, da bi me kupil, a je imel premalo. Prišel je dan, ko me je kupil mlad dijak. Bala sem se, kakšen bo njegov odnos do mene. Bil je zelo priden in rad me je prebiral. Nekoč je v šoli nastal tudi pretep, ker me je njegov sošolec popackal. Vsak mesec mi je nadel novo belo oblekco iz papirja. Mnogo sem doživela ob njegovi strani. Na koncu leta je naredil maturo in tako se je končala moja življenjska pot v šoli. V poznejših letih me je mnogokrat prelistal s spomini na dijaška leta. Zdaj je že velik gospod. Nekaj mu pa le zamerim. Pustiti bi me moral v knjižnici, da bi tam živela dalje. Zadnjič se mu je rodil sinko, ki bo morebiti še kedaj moje stare liste prebiral. Rada bi to doživela. Kajti ogenj iz oči dijaka po znanju me naredi mlajšo.« Za njenim pripovedovanjem je nastala tišina in vsaka je premišljevala, ali je tako dobro opravila svojo dolžnost kakor slovenska čitanka.

Rovan Jože, dijak 4. r. III. drž. real. gimn. v Ljubljani, Zarnikova 5.

Dragi stric Matic! Novega natečaja se hočem udeležiti tudi jaz. Pokazati Ti hočem, da se res zanimam za »Mlado Jutro« ter da ga res pridno hranim. Rešiti hočem torej prvo Tvoje vprašanje in sicer: Mala antanta šteje skupno 49 milijonov prebivalcev, Balkanska zveza pa 62 milijonov prebivalcev, kar sem našla v »Mladem Jutru« števil. 40 na str. 29. Ker pa se mi zdi ta odgovor malo kratek, ti napišem zraven še majhen spis.

Moje počitnice. Med šolskimi počitnicami sem se imela prav lepo in sicer z mojo starejšo sestro Vero sva se peljali s kolesom do Luč, od tam pa še naprej do Igle, katero si gotovo že videl tudi Ti. To so krasne Savinjske planine, videla sem tudi presihajoč studenec, nisem pa čakala, da bi se iznova napolnil z vodo, ker ni bilo časa in vreme je kazalo že na dež. Zato sva se s sestro vrnile nazaj proti domu. Med šolskimi počitnicami je obhajal tudi naš župnik g. Jakob Kitak zlato mašo, 80-letnico rojstva in 40 letnico pastirovanja v naši občini. Bila je le-

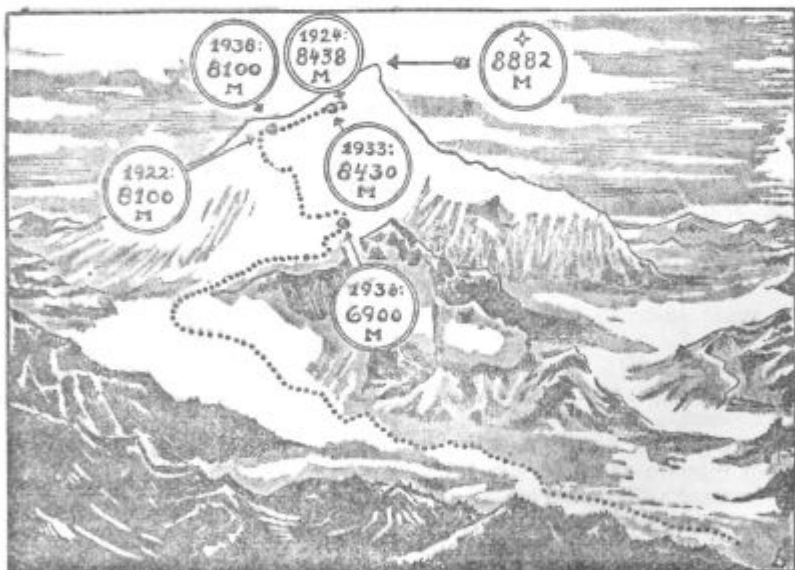
pa proslava. Pozdravila sem ga tudi jaz ob tej priliki s kratko deklamacijo. Imeli smo tudi odkritje spomenika padlim vojakom. Bila je isto tako lepa proslava ter sem tudi ob tej priliki deklamirala v spomin padlim vojakom. Bila je zelo ginja slovesnost. — Če se boš kdaj vozil skozi našo vas, le oglej si krasni spomenik, ki stoji sredi vasi. Še marsikaj zanimivega bi Ti lahko povedala, pa se bojim, da boš nejevoljen predolgega spisa. Te pozdravlja

Olga Remic, uč. III. r. os. šole
v Bočni, p. Gornjigrad

Mount Everest še vedno ni premagan

Kljub najmodernejši tehnični opre-
mi in najboljšim hribo-laskim pripra-
vam še ni stopila človeška noga na te-
me najvišje gore na svetu, na orjaški
vršac himalajskega pogorja. Dobre vo-
lje je bilo več kot dovolj, toda divja
narava je ostala zmagovalka nad člo-
vekom vse do danes. Gora je pač viso-

za celih 8 metrov. »Ubogih 8 metrov«
boste rekli, toda v teh strašnih strmi-
nah, kjer je zrak tako redek, da ni mo-
goče živeti brez posebnih posod s kisi-
kom, kjer divjajo silni viharji, groze
neprodorne megle in plazovi, merimo
višinske razlike s centimetri. Vsak
centimeter višine je treba v pravem

ka 8882 m, in če so se morale mnoge
ekspedicije brez uspeha vrniti že na
pol pota, ni nič čudnega. Naša risba
shematično prikazuje pot ekspedici-
j, ki so imele nekoliko več sreče. Dvoje
izmed njih je doseglo skoraj višino
8500 m, in sicer leta 1924, kakor tudi
leta 1933. Skupina hribo-lazcev iz leta
1924. je priplezala najvišje, kajti ek-
spedicija iz l. 1933 je ostala pod njo

pomenu besede zavzeti s trdim bojem.
Zadnja ekspedicija (l. 1938) se je mo-
rala vrniti že pri višini 8100 m. Prišla
ni niti korak dalje kot odprava iz leta
1922. Pikčasta črta na naši risbi kaže
edino možno pot, ki vodi do vrha. Na-
skok s kake druge strani je za enkrat
izključen, kajti stene so drugod še bolj
strme in prepadi še bolj nepreho-
dni, kot na označeni smeri.

Lojze Zupanc:

Če nikomur ne poveš...

Belokrajinska

Bogat mlinar je imel tri hčerke in tatinskega hlapca. Hlapec, ki je bil pravcati požeruh, je često ukradel iz kokošnjih gnezd jajca ter si jih naskrivoma kuhal. Ko je nekoč spet ukradel tri jajca ter si jih v kuhinji naskrivaj kuhal, je pritekla v kuhinjo najstarejša mlinarjeva hčerka, se ustopila pred ognjišče in vprašala:

»Kaj kuhaš, hlapec?«

»Tri jajčka,« je odgovoril. »Huda lakot me ima v pesteh, pa sem si jesti zaželel.«

»Pa kje si dobil jajčka?« ga vpraša najstarejša mlinarjeva hčerka.

»V skednju na kokošjem gnezdju...« je zajekljaj hlapec.

»Aha, torej si jih ukradel!« je vzkliknila najstarejša hčerka.

»Če nikomur ne poveš, pa ti dam eno jajce,« je zaprosil hlapec. Dekle je privolilo. Vzela je jajce iz posode in odšla.

Takoj za njo pa pride v kuhinjo druga mlinarjeva hčerka.

»Hlapec, kaj počenjaš?« je vprašala.

»Dve jajčki sem si zaželel, ker sem lačen,« je odvrnil.

»Si jajčka že spet ukradel iz gnezda!« mu je zapretila druga mlinarjeva hčerka. »Le počakaj, očetu te zatožim!«

»Če nikomur ne poveš, pa ti dam eno jajce,« je zaprosil hlapec. Dekle je obljubilo, vzelo jajce in odšlo iz kuhinje.

Toda komaj je odšla, se je odnekod pripodila v kuhinjo tretja, najmlajša mlinarjeva hčerka. Radovedno je pogledala v posodo na ognjišču, kjer je v vreli vodi plavalo samo še eno jajce.

»Aha!« je vzkliknila z otročjim glasom. »Jajcek si kuhaš! Mama pa zmelom lece, da najblže dihu! jajčka klade, ko jih pa nikoli ni v kokosjem gnezdju. Aha, ti si tisti dihu! Le počakaj, mami glem povedat...«

»Če nikomur ne poveš,« je zaprosil hlapec, »pa ti dam jajček.«

Dekletce je vzelo jajček in odšlo. Tako je hlapec ostal brez vsega. Žalostno je bulil v prazno posodo na ognjišču in na jok mu je šlo...

Tisti čas se prikaže na kuhinjskem pragu sam mlinar. Gromko se je pri-

čel smejati, da se mu je tresel ogromni trebuh. Potlej pa spregovori:

»Kadar boš lačen, gospodinja povej, pa ti bo dala jedače. Da bi pa sam kradel iz kokošjega gnezda, tega ne trpim. Tatu nočem v hiši. Poberi sel.«

Skesani hlapec pa prične prositi in prositi, naj ga mlinar še zanaprej obdrži v službi.

»Dobro,« reče mlinar. Potlej skoči k hlapcu in mu prisoli tri krepke zaušnice — za vsako jajce eno! »Tako,« je rekel. »Če nikomur ne poveš, da plačujem za vsako ukradeno jajce po eno zaušnico, potlej le še ostani. Seveda, če se boš spametoval...«

Hlapec obljubi in ostane še zanaprej v mlinu.

Jaje pa poslej ni več kradel! — — —

Kvadrat I.

1 O	2 T	3 O	4 K
2 T			
3 O			
4 K			

1. —; 2. iglasto drevo; 3. sivko, simbol lenobe; 4. močvirska rastlina.

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 12 zlogov: AL — CON — KA — LI — LIN — NA — O — PA — SO — TEL — TEP — VA 6 besed pomena: 1. kraj znamenitih izkopenin pri Splitu; 2. slovansko drevo; 3. povez slame; 4. stara dolžinska mera; 5. sinjska viteška igra; 6. naravno gibalno — da bodo dale začeti ne in končne črke od zgoraj navzdol pohodnico.

Rešitev zlogovnice

Zvestoba za zvestobo!

Rešitev križanke

Vodoravno: 2. pir, 4. lov, 6. seno-žet, 7. dotik, 8. seč.

Navpično: 1. životec, 2. ponos, 3. rožič, 4. led, 5. rek